

Äldres rätt att fortsätta bo tillsammans i äldreboende

Uppföljning av en lagändring

Du får gärna citera Socialstyrelsens texter om du uppger källan, exempelvis i utbildningsmaterial till självkostnadspris, men du får inte använda texterna i kommersiella sammanhang. Socialstyrelsen har ensamrätt att bestämma hur detta verk får användas, enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen). Även bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten, och du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

Artikelnummer 2013-11-3

Publicerad www.socialstyrelsen.se, oktober 2013

Förord

Socialstyrelsen har fått regeringens uppdrag att följa upp ändringen i socialtjänstlagen om äldre människors rätt att bo tillsammans på särskilt boende. Ändringen innebär att makar eller sambor har rätt att bo tillsammans i ett särskilt boende, även om bara den ena personen har bedömts behöva bistånd.

Uppföljningen ska göras under tre år och detta är den första delrapporten.

Rapporten har skrivits av utredarna Dick Lindberg och Åsa Borén.

Lars-Erik Holm
Generaldirektör

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	6
Bakgrund	7
Uppdraget till Socialstyrelsen	7
Genomförande och metod	7
Resultat	9
Hur många ansökte om att få bo tillsammans under 2012?	9
Hur många ansökte om att få bo tillsammans november 2012–april 2013?	10
Hur många ansökningar beviljades 2012?	11
Hur många ansökningar beviljades november 2012–april 2013?	12
Kommunerna kommenterar antalet ansökningar.....	12
Antalet ansökningar ökar	13
Viktigt att utreda de sökandes behov	13
På vilka grunder beviljade kommunerna parboende före lagändringen?	14
Hur är boendet utformat i kommunen?.....	14
Vilken service får den medboende?.....	15
Vad händer om en av parterna avlider?.....	15
Inga särskilda grupper som söker	16
Utmaningar för kommunerna med den nya bestämmelsen	16
Lagändringen har liten påverkan på det framtida byggandet.....	17
Informerar kommunerna om bestämmelsen på sina webbplatser?	17

Sammanfattning

Socialstyrelsen har fått regeringens uppdrag att följa upp den nya bestämmelsen om äldre människors rätt att bo tillsammans i ett särskilt boende (beslut S2012/6730/FST). Denna rapport är den första delrapporten i uppföljningen.

För att få underlag till rapporten har en enkätundersökning gjorts bland landets samtliga kommuner och en intervjuundersökning bland ett urval av kommuner.

Knappt hälften (108 av 229) av de kommuner som svarade på enkäten hade tagit emot en eller flera ansökningar om parboende under 2012. Under halvåret november 2012–april 2013 tog ungefär lika många kommuner (113 av 230) emot sådana ansökningar, trots att det rörde sig om en hälften så lång tidsperiod. De allra flesta fick in en till fyra ansökningar.

Under 2012 ansökte 282 par om parboende, även om bara den ena personen i paret hade ett biståndsbehov. Under perioden november 2012–april 2013 gjorde 257 par en sådan ansökan, alltså nästan lika många som under hela 2012.

Under 2012 beviljade kommunerna 90 procent av ansökningarna, och under perioden november 2012–april 2013 beviljade de 90 procent. De flesta av de ansökningar som inte beviljades hade dragits tillbaka av den sökande eller var inte längre aktuella på grund av att den sökande hade avlidit.

Kommunerna som beviljade parboende under 2012 gjorde det i de flesta fall med stöd av 4 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Besluten var i dessa fall riktade till den medföljande. Efter lagändringen fattas besluten i stället med stöd av 4 kap. 1 § och 1c §. Dessutom riktas besluten numera till personen med biståndsbehov och inte till den medföljande.

Kommunerna skriver kontrakten för det särskilda boendet med den som beviljas biståndet. För att lösa problemet med att den medföljande maken, maken eller sambon får besittningsrätt till bostaden ifall den biståndsbeviljade personen avlider, har kommunerna som regel valt en av två lösningar. En möjlighet är att de skriver en särskild bilaga till kontraktet, där det preciseras att det särskilda boendet är ett så kallat kategoriboende och att avtalet kommer att kunna sägas upp om hyresgästen inte tillhör kategorin eller inte är i behov av bostad för parboende. En annan möjlighet är att hyresgästen avstår från besittningsrätten. Detta görs i ett särskilt dokument, och det behöver godkännas av hyresnämnden.

Bakgrund

Den som beviljas (eller redan har beviljats) bistånd i form av särskilt boende ska kunna bo tillsammans med sin make, maka eller sambo, eftersom detta ska ingå i en skälig levnadsnivå. Denna nya bestämmelse infördes i socialtjänstlagen (2001:453) 4 kap. 1c § den 1 november 2012, efter ett förslag från regeringen i propositionen *Rätten att få åldras tillsammans – en fråga om skälighet, värdighet och välbefinnande i äldreomsorgen* (prop. 2011/12:147).

Rätten att bo tillsammans ska gälla även om maken, maken eller sambon inte bedöms ha behov av en biståndsinsats i form av särskilt boende. Förutsättningen är att paret tidigare varaktigt har bott tillsammans eller, om den ena parten redan bor i ett särskilt boende, att paret dessförinnan varaktigt bodde tillsammans.

Den nya bestämmelsen är en utvidgning av bestämmelsen i 2 kap. 2 § socialtjänstförordningen (2001:937) om parboende i äldreboende, en bestämmelse som gäller sedan den 1 juli 2006¹. Där anges att makar, sambor eller registrerade partner som beviljas äldreboende ska beredas plats i samma boende om de begär det. I socialtjänstförordningen avses bara fall där båda parter har behov av äldreboende.

Uppdraget till Socialstyrelsen

Socialstyrelsen fick regeringens uppdrag att följa upp den nya bestämmelsen om äldre människors rätt att bo tillsammans i ett särskilt boende (beslut S2012/6730/FST). I samma beslut fick Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en vägledning för den nya bestämmelsen. Vägledningen publicerades i september 2013 och denna rapport avser uppföljningen.

Rapporten är den första av två delrapporter. Nästa ska lämnas senast den 1 november 2014 och slutrapporten senast den 15 december 2015.

Genomförande och metod

Uppföljningen innebär att en enkätundersökning har genomförts, där Socialstyrelsen har frågat samtliga kommuner och stadsdelar om antalet ansökningar om gemensamt boende och antalet beviljade ansökningar innan och efter att bestämmelsen infördes. Dessutom har ett tiotal kommuner intervjuats, för att fördjupa vår kunskap om deras erfarenheter av äldres rätt att bo tillsammans i särskilt boende. Både enkätundersökningen och intervjuerna genomfördes under våren 2013.

¹ Förordning (2006:287).

En webbenkät skickades till landets samtliga kommuner och till stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö. Totalt handlade det om 321 respondenter. Enkäten skickades ut den 12 april och påminnelser den 2 maj, 16 maj och 30 maj.

Enkäten bestod av fyra frågor:

1. Hur många par ansökte om gemensamt boende i er kommun/stadsdel, under 2012, trots att bara den ena maken/makan/sambon hade behov av särskilt boende?
2. Hur många ansökningar om gemensamt boende beviljades i er kommun/stadsdel under 2012, trots att bara den ena maken/makan/sambon hade behov av särskilt boende?
3. Hur många par ansökte om gemensamt boende i er kommun/stadsdel under perioden 1 november 2012–30 april 2013, trots att bara den ena maken/makan/sambon hade behov av särskilt boende?
4. Hur många ansökningar om gemensamt boende beviljades i er kommun/stadsdel under perioden 1 november 2012–30 april 2013, trots att bara den ena maken/makan/sambon hade behov av särskilt boende?

En osäkerhetsfaktor är att de två mätperioderna överlappar varandra med två månader. En inkommen ansökan under november eller december 2012 kan ha rapporterats som inkommen under 2012 eller under perioden nov 2012–april 2013. Detta innebär en viss osäkerhet i jämförelsen mellan de två perioderna.

Resultat

Socialstyrelsen skickade en elektronisk enkät till landets samtliga kommuner och stadsdelarna i Stockholm, Göteborg och Malmö. Från de totalt 321 mottagarna inkom 232 svar, det vill säga en svarsfrekvens på 72,5 procent. Svarsfrekvensen var relativt jämnt fördelade över länen. Högst andel svar kom från Blekinge län där samtliga kommuner besvarade enkäten, och den lägsta andelen kom från Jönköpings län där 54 procent av kommunerna svarade. Socialstyrelsen bedömer denna svarsfrekvens som acceptabel.

Även bortfallet fördelar sig relativt jämnt, både över landet och mellan storstädernas stadsdelar och mindre och mellanstora kommuner. Socialstyrelsen har därför inte sett det som nödvändigt att göra en särskild bortfallsanalys.

Hur många ansökte om att få bo tillsammans under 2012?

Fråga: Hur många par ansökte om gemensamt boende i er kommun/stadsdel under 2012, trots att bara den ena maken, maken, sambon hade behov av särskilt boende?

Av de totalt 232 kommuner som svarade på enkäten hade 229 svarat på denna fråga.

Totalt hade 282 personer ansökt om parboende under 2012.

I tabell 1 framgår att dessa ansökningar hade lämnats in till 108 kommuner. I 121 kommuner och stadsdelar var det ingen som ansökte om parboende. I 91 kommuner och stadsdelar (ca 40 procent av de 229 som svarade) fick de en till fyra sådana ansökningar under året.

Tabell 1. Antal kommuner som mottagit ansökningar om parboende i särskilt boende, fördelat på antal inkomna ansökningar, 2012.

Antal ansökningar 2012	Antal kommuner
0	121
1-4	91
5-9	13
10-	4
Totalt	229

Hur många ansökte om att få bo tillsammans november 2012–april 2013?

Fråga: Hur många par ansökte om gemensamt boende i er kommun/stadsdel under perioden 1 november 2012–30 april 2013, trots att bara den ena maken/makan/sambon hade behov av särskilt boende?

Av de totalt 232 kommuner som svarade på enkäten hade 230 svarat på denna fråga.

Totalt hade 257 personer ansökt om parboende under perioden november 2012–april 2013.

I tabell 2 framgår att dessa ansökningar hade lämnats in till 113 kommuner. Det var 117 kommuner och stadsdelar (ca 51 av de som svarat på frågan) som inte fick någon ansökan alls från personer som ville bo tillsammans med sin maka, maka eller sambo i särskilt boende. I 104 kommuner (ca 45 procent av de 230 som svarade) fick de en till fyra sådana ansökningar under året.

Tabell 2. Antal kommuner som tagit emot ansökningar om parboende i särskilt boende, fördelat på antal inkomna ansökningar, under perioden november 2012–april 2013.

Antal ansökningar nov 2012-april 2013	Antal kommuner
0	117
1-4	104
5-9	6
10-	3
Totalt	230

Under 2012 ansökte totalt 282 par om att få bo tillsammans på särskilt boende, även om bara den ena parten hade rätt till biståndsinsatsen. Under perioden november 2012–april 2013 gjorde 257 par en sådan ansökan. De första sex månaderna efter att bestämmelsen hade införts fick kommunerna alltså nästan lika många ansökningar som under hela det föregående året. Om den trenden håller i sig under hela 2013 kommer antalet sökande att ha avsevärt ökat sedan lagändringen genomfördes.

De flesta kommuner har bara fått in en till fyra ansökningar per år sedan 2011. Under perioden november 2012–april 2013 var det ungefär lika många kommuner som fick in en till fyra ansökningar, trots att mätperioden bara var ett halvt år. Det stora antalet ansökningar tyder på en ökning av efterfrågan på parboende under detta första halvår efter att lagändringen genomfördes. Om det är en effekt av ett uppdämt behov som

kommer att avta efter en tid, eller om det är en trend mot ett ökat antal sökande är dock för tidigt att säga.

I tabell 3 görs en jämförelse med uppgifter hämtade från en enkät som riksdagens utredningstjänst gjorde på uppdrag av Folkpartiet 2011². I den enkäten ställdes samma frågor som i webbenkäten. I tabellen framgår att det skedde en viss nedgång mellan 2011 och 2012, när det alltså var färre kommuner som fick in ansökningar om medboende. Perioden november 2012–april 2013 ökade åter igen antalet ansökningar. Däremot har andelen kommuner som tar emot fem eller fler ansökningar varit tämligen konstant sedan 2011, om man beaktar att den sista mätperioden endast avser ett halvår.

Tabell 3. Antal och andel kommuner som fått in ansökningar om parboende i särskilt boende, trots att bara den ena personen behöver särskilt boende, 2011, 2012 och november 2012–april 2013, fördelat på hur många ansökningar de fått in.

Antal ansökningar	Antal kommuner	Andel kommuner i %	Antal kommuner	Andel kommuner i %	Antal kommuner	Andel kommuner i %
	2011		2012		nov 2012–april 2013	
0	71	29	121	53	117	51
1–4	137	56	91	40	104	45
5–9	18	7	13	6	6	3
10–	5	2	4	2	3	1
Vet ej	15	6				
Totalt	246	100	229	100	230	100

Hur många ansökningar beviljades 2012?

Fråga: Hur många ansökningar om gemensamt boende beviljades i er kommun/stadsdel under 2012, trots att bara den ena maken/makan/sambon hade behov av särskilt boende?

Av de totalt 232 som svarade på enkäten hade 228 svarat på denna fråga.

Av de 282 ansökningarna om parboende som inkom till kommunerna under 2012 beviljades 254 (90 procent).

I tabell 4 framgår att 123 kommuner och stadsdelar inte beviljade några ansökningar från personer som ville bo tillsammans med make, maka eller sambo i särskilt boende under 2012. Flertalet av dessa 123 kommuner hade inte fått in några ansökningar alls. I ett fåtal kommuner hade ansökningar dragits tillbaka, avslagits eller avskrivits av andra skäl. Totalt 81 av kommunerna beviljade en till fyra ansökningar under 2012.

² Länge leve kärleken, en kartläggning om parboende i Sveriges kommuner, Folkpartiet, oktober 2011.

Tabell 4. Antal beviljade ansökningar från par som vill bo tillsammans i särskilt boende även om bara den ena personen har rätt till insatsen, 2012.

Antal beviljade ansökningar 2012	Antal kommuner
0	123
1-4	81
5-9	21
10-	3
Totalt	228

Hur många ansökningar beviljades november 2012–april 2013?

Fråga: Hur många ansökningar om gemensamt boende beviljades i er kommun/stadsdel under perioden 1 november 2012–30 april 2013, trots att bara den ena maken/makan/sambon hade behov av särskilt boende?

Av de totalt 232 som svarade på enkäten hade 231 svarat på denna fråga. Av de 257 ansökningarna om parboende som inkom till kommunerna 1 november 2012–30 april 2013 beviljades 231 (90 procent).

I tabell 5 framgår att 128 kommuner och stadsdelar inte fattade något beslut alternativt att ansökan dragits tillbaka, avslagits eller avskrivits av andra skäl. Totalt 95 av kommunerna (41 procent av de 231 som svarade) beviljade en till fyra ansökningar under året.

Tabell 5. Antal beviljade ansökningar från par som vill bo tillsammans i särskilt boende även om bara den ena personen har rätt till insatsen, november 2012–april 2013.

Antal beviljade ansökningar 2012	Antal kommuner
0	128
1-4	95
5-9	6
10-	2
Totalt	231

Kommunerna kommenterar antalet ansökningar

Flera kommuner har svårt att lämna uppgifter för 2012 på grund av brister i den kommunala statistiken. En av förklaringarna är att de inte har skiljt på ärenden där båda makarna har behov av att bo i särskilt boende och ärenden där bara den ena parten har behovet. De kan därför inte svara på frågan om hur många par som bott tillsammans i särskilt boende även om bara den ena personen hade behov av det.

Kommunerna menar att skillnaden mellan antalet ansökningar och antalet beviljade ansökningar i regel beror på att ansökningarna har dragits tillbaka. Andra förklaringar är att den sökande har avlidit innan de har fattat beslutet eller att en ansökan har omvandlats när man har bedömt att den medföljande också har behov av särskilt boende. För den andra rapporteringsperioden (november 2012–april 2013) finns det fall där kommunen ännu inte har hunnit fatta beslut vid rapporteringstillfället, det vill säga ansökan har kommit in men kommunen har inte hunnit utreda och fatta beslut i ärendet.

Antalet ansökningar ökar

Enkäten visar att det har skett en ökning av antalet par som söker parboende sedan lagändringen genomfördes: från 282 ansökningar under året 2012 till 257 ansökningar under halvåret november 2012–april 2013. Det finns åtminstone tre möjliga förklaringar till ökningen.

- Parboende är nu en lagreglerad rättighet och det därför kan ligga närmare till hands för den enskilde att ansöka om det.
- Nu när rättigheten är ny finns det par där den ena personen redan bor i särskilt boende och nu i efterhand ansöker om parboende.
- Det handlar om en trend, det vill säga att efterfrågan har ökat under flera års tid. De utredningar som riksdagens utredningstjänst gjorde 2010 och 2011 visade nämligen att det skedde en ökning också mellan dessa år.

I intervjuerna med kommunerna framkommer inte att de märkt av denna ökning. De flesta svarar att de inte märkt någon förändring i efterfrågan på parboende. Detta kan möjligen förklaras med att det gått en kort tid sedan lagändringen och att det under en så begränsad tid kommer in relativt få ansökningar per kommun. Vidare var det ett litet antal som sökte om parboende före lagändringen och trots ökningen är det totala antalet ansökningar i landet fortfarande litet.

Viktigt att utreda de sökandes behov

De intervjuade kommunerna menar att det är viktigt att göra en noggrann utredning av den biståndssökandes och den medföljandes önskemål. Syf-

tet med utredningen är att säkerställa att den medföljande förstår innebörden av att bo i ett särskilt boende. Av samma skäl rekommenderar, och i några fall kräver, kommunerna en tids provboende där den medföljande förväntas behålla sitt ordinära boende. Provboendet pågår i de flesta fall i upp till tre månader, och ett särskilt beslut fattas för den begränsade tiden. När den medföljande har provbott skrivs ett nytt beslut.

Några kommuner menar att de gör en summarisk utredning av ansökningar om parboende och inte någon egen bedömning av önskemålet om att få bo tillsammans. De menar att det är en rättighet och att kommunen därför inte kan avslå en sådan begäran. Däremot betonar flera kommuner att det är viktigt att informera om vad det innebär att bo tillsammans på särskilt boende, både socialt och juridiskt.

På vilka grunder beviljade kommunerna parboende före lagändringen?

Före lagändringen beviljade kommunerna ansökningarna på olika grunder. En majoritet av de intervjuade stödde besluten på 4 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Dessa beslut var i samtliga fall riktade till den medföljande, och inte till den biståndsberättigade personen. Någon kommun fattade beslut enligt SoL 4 kap. 1 § riktat till personen med biståndsbehov, medan en annan fattade beslut enligt samma paragraf men riktat till den medföljande. Någon beviljade parboende utan att fatta något biståndsbeslut alls. Ytterligare någon kommun beviljade överhuvudtaget inte parboende, utan avslog dessa ansökningar med hänvisning till att man inte hade bostäder som lämpade sig för två personer. Sammanfattningsvis kan dock sägas att kommunerna generellt har varit välvilligt inställda till personer som velat ta med sin make, maka eller sambo till det särskilda boendet. De har visserligen fattat beslut på olika grunder men i huvudsak varit inställda på att tillmötesgå önskemålen.

Efter lagändringens genomförande fattar alla kommunerna beslut i enlighet med SoL 4:1 och 4:1c.

Ingen av de intervjuade kommunerna har skrivit eller skriver hyreskontrakt med den medföljande, utan det är den biståndsbeviljade personen som står för kontraktet. I någon kommun erbjuds däremot möjligheten att den medföljande skrivs in i samma kontrakt.

Hur är boendet utformat i kommunen?

Samtliga av de elva intervjuade kommunerna har tillgång till bostäder i särskilt boende som rymmer två personer. Det är då större enrum- eller tvårumslägenheter. Tre av kommunerna uppger att de endast beviljar parboende i samma lägenhet eller rum. De övriga kan bevilja den medföljande ett separat rum eller en lägenhet på samma avdelning eller på en annan avdelning i samma boende. Samtliga kommuner uppger dock att de har svårt att bevilja parboende på demensboenden. Före lagändringen avslog man ansökningar om parboende i demensboenden eller ordnade ett

boende för den medboende på en angränsande avdelning. Någon kommun har också valt att inte placera en person med demenssjukdom på demensavdelning utan har valt att bevilja plats på en annan avdelning med extra stöd från hemtjänsten och ett särskilt dementeam. Ingen kommun har fattat några beslut om en ansökan om parboende i ett demensboende efter lagändringen.

Vilken service får den medboende?

Det vanligaste är att ingen service ingår för den medboende. Hemtjänstinsatser beviljas den medboende om han eller hon behöver det, och utförs då i regel av boendets personal. I några kommuner kan dock den medföljande välja en annan utförare av hemtjänstinsatserna, enligt lagen om valfrihetssystem (2008:962), LOV. I en kommun ingår städ, tvätt och mat i matsal för den medboende. I en annan kommun kan man få hjälp med tvätt mot betalning. I två kommuner ingår städning. Generellt får de medboende delta i de gemensamma aktiviteterna på samma sätt som anhöriga som är på besök.

Vad händer om en av parterna avlider?

Kommunerna måste hantera situationen som uppstår om den biståndsberättigade personen avlider och den medföljande blir ensam kvar i bostaden som är avsedd för parboende. Sveriges Kommuner och Landsting har i Cirkulär 12:51 föreslagit två alternativa lösningar i sådana fall:

1. När ett hyresavtal tecknas bör en bilaga bifogas till hyresavtalet som preciserar att det är fråga om ett särskilt kategoriboende och att avtalet kan komma att sägas upp om hyresgästen inte tillhör kategorin eller inte är i behov av en bostad för parboende.
2. Hyresgästen kan avstå från besittningsskyddet. Ett sådant avstående ska vara skriftligt och upprättat i en särskild handling. Överenskommelsen kan göras villkorlig, t.ex. avse en viss omständighet eller begränsas till en viss tid. Även maken, maken eller sambon som ska bo i lägenheten ska godkänna avståendet. Slutligen ska hyresnämnden också godkänna avståendet om det görs innan hyresförhållandet inletts. Innan nämnden har godkänt hyresavtalet är det endast preliminärt.

I intervjuerna framkommer att kommunerna valt dessa lösningar ungefär lika ofta. Det finns dock kommuner som valt att inte använda sig av någon av dessa lösningar utan i stället hänvisar till besittningsskyddet. Den efterlevande parten kan då bo kvar i bostaden efter makens, makans eller sambons bortgång. En av kommunerna kräver dock att den efterlevande medföljande parten flyttar till en mindre lägenhet i samma boende, men i så fall ska det ha skrivits in i kontraktet.

Inga särskilda grupper som söker

Kommunerna har svårt att ange om det är någon särskild grupp personer som oftare ansöker om parboende. Det enda de antyder är att det möjligen är fler kvinnor som följer med sina män än tvärtom. Några kommuner menar att personer med utländsk bakgrund mer sällan ansöker om insatsen särskilt boende och de ansöker även mer sällan om parboende.

Det mest typiska för gruppen är att personen med biståndsbehov har vårdats i hemmet under en längre tid och är i stort behov av insatsen särskilt boende.

Utmaningar för kommunerna med den nya bestämmelsen

Överlag är kommunerna positiva till den nya bestämmelsen. Flera av dem säger att de erbjöd parboende, och flera hade även infört en parboendegaranti före lagändringen. Men bestämmelsen innebär även några utmaningar.

Flera kommuner betonar till exempel att det inte är lämpligt att en medboende flyttar med till ett demensboende. Före lagändringen hade flera kommuner undantagit just parboende i demensboende från parboendegarantin. Med den nya bestämmelsen tillåts inte något sådant undantag utan kommunerna ska ge möjlighet till parboende också när den biståndsberättigade har behov av demensboende.

En kommun nämner att de har hört från makar och sambor att de känner press från omgivningen och från anhöriga att flytta med när det är dags för den biståndsbehövande att flytta till ett särskilt boende. Det är därför särskilt viktigt att kommunen utreder makens, makans, sambons vilja och inställning till parboendet.

I många kommuner råder bostadsbrist, och den medboende kan ha svårt att hitta en bostad på den öppna marknaden om han eller hon måste flytta från sin make, maka eller sambo. Vissa kommuner har därför tagit på sig ett ansvar att hjälpa till med ersättningsbostad i enlighet med Sveriges Kommuner och Landstings cirkulär 12:51.

Några kommuner menar dessutom att det kan vara svårt för den medboende att förhålla sig till att det inte ingår någon hjälp för hans eller hennes egen del. Personalen kan också uppleva det som problematiskt att det blir för många personer som bor på enheterna om flera brukare har en medboende.

Flera kommuner uttrycker farhågor att kommunens kostnader kommer att öka, eftersom efterfrågan troligen kommer att öka med tiden.

Lagändringen har liten påverkan på det framtida byggandet

Någon kommun planerar ett nytt boende och bygger då några lägenheter med tanke på parboende, till exempel med dörrar som kan öppnas upp mellan lägenheterna. I de flesta kommuner finns dock inga sådana planer, eftersom de lägenheter som finns täcker dagens behov.

Någon kommun nämner att de ska bygga demensboenden, men att de då inte kommer att bygga med hänsyn till parboende. Några kommuner har definierat vilka lägenheter som passar för parboende, och ingen av dessa finns på något demensboende.

Informerar kommunerna om bestämmelsen på sina webbplatser?

Det är få kommuner som informerar om möjligheten till parboende på sina webbplatser. Detta framkom i en granskning som Socialstyrelsen genomförde under de två första veckorna i augusti 2013. Befintliga menyer och länkar på varje kommuns webbplats gick igenom. Dessutom gjordes sökningar med sökbegreppen *parbo*, *parbo**, *parboende*, *parboendegaranti* och *parbogaranti*, med hjälp av sökfunktionerna på respektive webbplats. Syftet med granskningen var att se hur kommunerna informerar om den nya bestämmelsen.

På 69 webbplatser kunde Socialstyrelsen hitta protokoll från kommunfullmäktige, kommunstyrelse, socialnämnd eller motsvarande, som behandlade ämnet parboende i särskilda boendeformer. Många av dessa protokoll handlade om motioner eller medborgarförslag om parboendegaranti under 2010 och 2011. I de flesta fall avslogs dessa motioner och medborgarförslag.

Endast 36 kommuner har publicerat information om att det är möjligt att ansöka om parboende. I 21 av dessa kommuner finns informationen i beskrivningarna av de särskilda boenden som kommunen förfogar över. I de övriga 15 kommunerna finns informationen på de sidor där kommunen informerar om särskilda boendeformer eller äldreboenden.